

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้การศึกษาอบรมมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์¹
ทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ย่อมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ
ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง

วิญญู สาธร ได้อ้างคำกล่าวของพลาโต (Plato) ที่เกี่ยวกับการศึกษา
ว่า การศึกษาคือเครื่องมือที่ผู้ปกครองประเทศใช้ในการเปลี่ยนแปลงนิสัยมนุษย์เพื่อก่อให้เกิด
รัฐที่มีความสมานสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้าระบบการศึกษาคือแล้ว การพัฒนาปรับปรุง
สิ่งใดก็ตามย่อมทำได้โดยง่าย²

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลผู้บริหารประเทศจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและมุ่ง
พัฒนาการศึกษาให้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จาก คำแถลงนโยบาย
ของรัฐบาล ซึ่งมีพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี แถลงเมื่อเดือนมีนาคม
พ.ศ. 2523 ว่า

¹บุญมี เฌรยอด, "การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ," เศรษฐศาสตร์
9 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2522): 33.

²วิญญู สาธร, หลักการศึกษาศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภา, 2521),
หน้า 13.

รัฐมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาให้เป็นรากฐานของการปกครองประเทศ, ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข, การประจักษ์อาชีวะ การพัฒนาชนบท การให้เยาวชนไทยเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยความรู้ ความคิด มีคุณธรรม จริยธรรม และพลานามัยสมบูรณ์¹

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 กำหนดไว้ว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาลัทธิระดับประถมศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจ และรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม²

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา กรมสามัญศึกษาได้พยายามปรับปรุงและขยายการมัธยมศึกษาให้คุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) กรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายให้ขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมในจังหวัดต่าง ๆ ตามสภาพท้องถิ่นจังหวัด และเขตการศึกษาโดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เสมอภาคกัน โดยขยายและเปิดสอนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนระดับอำเภอให้มากขึ้นและดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนตามโครงการเปิดโรงเรียนมัธยมประจำตำบลเพื่อกระจายโรงเรียนมัธยมไปสู่ชนบท ประมาณปีละ 100 โรงเรียน³ จากสถิติกรมสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2522 มีโรงเรียนมัธยมทั่วประเทศ 1,354 โรงเรียน มีครูในสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา 64,342 คน และมีนักเรียนอยู่ใน

¹ เปรม ติณสูลานนท์, "คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา," สยามรัฐ (25 มีนาคม 2523): 5.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520; (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, [ม.ป.ป.]), หน้า 8.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, [ม.ป.ป.]), หน้า 10-11.

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา 1,212,467 คน ปีงบประมาณ 2522 รัฐบาล
 ต้องใช้เงินสำหรับดำเนินการมัธยมศึกษาถึง 2,572,423,100 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่าย
 รายหัวของนักเรียนต่อปีคนละ 2,121.64 บาท¹ การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมี
 ความสำคัญอย่างมาก เพราะการจัดการศึกษาระดับนี้ให้แก่พลเมืองเพียงจำวนน้อย
 ถ้าปล่อยให้ขาดคุณภาพอีก การพัฒนาประเทศจะล้มเหลวโดยสิ้นเชิง²

เป็นที่ยอมรับกันว่าองค์การจะเจริญก้าวหน้าได้ต้องขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำของ
 ผู้บริหารองค์การ ฉงศ์ สิ้นสวัสดิ์ เห็นว่าสังคมเจริญได้ก็เพราะผู้นำ และผู้นำที่ดีนั้นจะ
 ต้องเป็นนักปราชญ์ มีความรอบรู้ในทุก ๆ ด้าน³ เช่นเดียวกับ อรุณ รัชชธรรม ที่กล่าว
 ว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) นั้นยอมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพราะ
 ผู้นำนั้นเปรียบประดุจดวงประทีปขององค์การ เป็นสัญลักษณ์ เป็นตัวแทนขององค์การ และ
 เป็นจุดรวมพลังของทุกองค์การ⁴ ในทำนองเดียวกัน สมพงศ์ เกษมสิน ก็มีความเห็นว่า
 คุณภาพของความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของงาน⁵ สรุปได้ว่าผู้นำ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน สถิติการศึกษาฉบับย่อ
ปีการศึกษา 2522, (กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา
 ธิการ, [ม.ป.ป.]), หน้า 45-48.

²วิญญู สาทร, หลักบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3. (กรุงเทพมหานคร:
 วัฒนาพานิช, 2519), หน้า 420.

³ฉงศ์ สิ้นสวัสดิ์, ผู้นำการเมือง (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
 2523), หน้า 45.

⁴อรุณ รัชชธรรม, หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร (กรุงเทพมหานคร: ไทย
 วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 195.

⁵สมพงศ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ (กรุงเทพมหานคร: ไทย
 วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 195.

มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรหรือหน่วยงาน เหมือนกับคำกล่าวที่ว่า กองทัพที่กว้างที่นำด้วยเสีย ย่อมมีความน่าสะพึงกลัวกว่ากองทัพเสียที่นำด้วยดวง¹

X ในด้านการบริหารการศึกษาที่เช่นเดียวกัน วิจิตร วรุตบางกูร กล่าววว่า ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนและความสำเร็จของครูและนักเรียนนั้นนอกจากจะขึ้นอยู่กับผลงานโดยรวมของทุกฝ่ายแล้ว ยังขึ้นอยู่กับปัจจัย อื่นอย่างหนึ่งคือตัวผู้บริหารหรือครูใหญ่ของโรงเรียนนั้น ๆ ครูใหญ่จะเป็นผู้แสดงพฤติกรรมที่จะให้ครูทุกคนปฏิบัติงานเต็มความสามารถด้วยความพอใจ มีความสุขกับหมู่คณะและอาชีพของตน พฤติกรรมผู้นำที่ครูใหญ่แสดงออกมานั้น นอกจากจะมีพื้นฐานจากความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะเฉพาะตน การฝึกฝนทักษะผู้นำของตนอยู่เสมอแล้ว ยังมีส่วนสัมพันธ์กับธรรมชาติของเพื่อนร่วมงาน คุณค่าและชื่อเสียงของโรงเรียนและลักษณะสังคมที่แวดล้อมอยู่² ครูใหญ่เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะเชื่อมโยงหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ³ ตัวครูใหญ่จะเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้สถาบันนั้นเจริญขึ้นหรือเสื่อมลง⁴ ในกลุ่มผู้บริหารการศึกษาทุกระดับมุ่งหวังที่จะให้ครูใหญ่เป็นผู้มีความสามารถสูง สามารถบริหารโรงเรียนให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย ในกลุ่มครูนอกรวมจะให้ครูใหญ่เป็นผู้มีคุณธรรมมีความบริสุทธิ์

¹อมร ศิริกายะ, "นายทหารเสนาธิการ," นาวิกศาสตร์ 60 (พฤศจิกายน 2520): 2.

²วิจิตร วรุตบางกูร, "ของฝากผู้บริหาร บุคลิกลักษณะและพฤติกรรมผู้นำที่ดี," ประชาบาล 10 (กุมภาพันธ์ 2521): 14.

³ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, "คุณสมบัติของครูใหญ่," ประชาศึกษา 25 (พฤษภาคม 2517): 49.

⁴พนัส พันนาคินทร, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2513), หน้า 45.

ยุติธรรม เป็นที่นำเคารพนับถือ ส่วนในกลุ่มของประชาชนนั้นมุ่งหวังจะให้ครูใหญ่เป็นผู้นำของชุมชนในด้านการจัดกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนได้¹

โดยเหตุที่ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินภารกิจของโรงเรียนดังกล่าวแล้ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเลือกเฟ้นตัวผู้บริหาร เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณลักษณะเหมาะสม มีความรู้ความสามารถที่จะบริหารโรงเรียนให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ในการนี้กรมสามัญศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ขึ้นเรียกว่า เกณฑ์การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะเปิดใหม่ กำหนดคุณสมบัติ วิธีการคัดเลือก และเงื่อนไข การเข้ารับการอบรมไว้ ดังเช่นในปี 2523 ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ว่า

1. มีอายุระหว่าง 25-40 ปี และเป็นข้าราชการครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี
2. มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และเป็นข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป
3. มีความประพฤติเรียบร้อย และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู
4. มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี เหมาะสมที่จะเป็นผู้บริหาร หรือมีประสบการณ์การทำงานด้านบริหารมาก่อน
5. พรอมที่จะไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามคำสั่งของกรมสามัญศึกษา²

¹ นพ. แส่น สมยานนทกุล, "ครูใหญ่ที่ดี," มิตรครู 21 (กรกฎาคม 2521)

: 10.

² กรมสามัญศึกษา, กองการมัธยมศึกษา, "เกณฑ์การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะเปิดใหม่" (กรุงเทพมหานคร: กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา, 2523), หน้า 1.

อย่างไรก็ตาม แมวากรมสามัญศึกษาจะได้กำหนดวิธีการคัดเลือกเอาไว้ เช่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการในระดับจังหวัดเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่ กรมสามัญกำหนดไว้ แล้วส่งรายชื่อให้กรมสามัญศึกษาพิจารณาแต่ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือก ข้อ 2.6 ก็กำหนดเอาไว้ชัดเจนว่า กรมสามัญศึกษาสงวนสิทธิที่จะคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม เข้ารับการอบรมเตรียมเป็นผู้บริหาร¹ ซึ่งในทางปฏิบัติจริง กรมสามัญศึกษาจะคัดเลือก บุคคลใดก็ได้ที่เห็นว่าเหมาะสม แม้วบุคคลนั้นจะไม่ได้ผ่านการคัดเลือกมาจากคณะกรรมการ ระดับจังหวัด อีกประการหนึ่งวิธีการคัดเลือกใช้วิธีตรวจสอบประวัติและสัมพันธภาพ จึงเป็น ช่องทางให้เกิดระบบอุปถัมภ์ขึ้นในการคัดเลือก ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ได้บุคคลที่ไม่เหมาะสม ที่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนนั้น ๆ

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญ ยิ่งในการให้การศึกษาแก่พลเมืองของประเทศ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีความ สำคัญต่อคุณภาพของเยาวชนผู้ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต แต่การบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในบางครั้งก็มักจะมีปัญหาหรือความขัดแย้งเกิดขึ้น ปัญหาหรือความ ขัดแย้งต่าง ๆ กล่าว อาจมีผลสืบเนื่องโดยตรงจากตัวผู้บริหารเอง เป็นต้นว่า ผู้บริหาร ขาดความรู้หรือประสบการณ์ในการบริหาร ชอบใช้อำนาจเผด็จการ ขาดมนุษยสัมพันธ์ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ดังเช่น วิทยุโส สาสธ กล่าวถึงความผิดพลาดในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา มักมีสาเหตุมาจากผู้บริหารมีความรู้และความเข้าใจในการบริหาร ไม่เพียงพอ ขาดความรู้ในด้านเทคนิคเฉพาะอย่างของโรงเรียนมัธยม และขาดความ ชำนาญชำนาญในเรื่องจำเป็นโดยเฉพาะของโรงเรียนมัธยม² จากการศึกษาความเห็นของ ครูใหญ่เกี่ยวกับปัญหาในการบริหาร งานการศึกษาในปัจจุบันของสำนักงานคณะกรรมการ

¹กรมสามัญศึกษา, กองการมัธยมศึกษา, "เกณฑ์การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการ อบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะเปิดใหม่" หน้า 2.

²วิทยุโส สาสธ, หลักบริหารการศึกษา, หน้า 421.

การศึกษาแห่งชาติ พบว่าปัญหาในการบริหาร การศึกษาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา เช่น ผู้บริหารขาดความรู้และประสบการณ์ทางการศึกษา ผู้บริหารขาดความยุติธรรม¹

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเกิดแนวความคิดในการทำวิจัยเพื่อทราบลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มอาจารย์ - เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์ เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน โดยแยกพิจารณาเป็น 3 ด้านคือ

1. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ
2. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ
3. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองการวิจัยการศึกษา, "ทัศนะของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อระบบการศึกษา และระบบบริหารการศึกษาของไทย" (กรุงเทพมหานคร: กองการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2517), หน้า 29.

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ครอบคลุมประชากรในเขตการศึกษา 11 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ
2. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และกลุ่มอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น
2. การวิจัยนี้มีเวลาทำการทั้งหมดประมาณ 4 เดือน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยนี้ถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนให้ข้อมูลตรงกับความคิดเห็นส่วนตัว โดยไม่มีอคติใด ๆ

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ 3 ด้านคือ

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านบุคลิกภาพ
3. ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานสอนประจำในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เขตการศึกษา 11 หมายถึง เขตการศึกษาที่ครอบคลุมจังหวัดต่าง ๆ 5 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่สมควรจะดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ผลการวิจัยจะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้เป็นผู้มีลักษณะอันเหมาะสมสำหรับหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงลักษณะบางประการของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 11 จำนวน 5 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50 ซึ่งจะได้อัตราประชากรจำนวน 71 คน
2. กลุ่มอาจารย์ ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน 71 โรงเรียน ที่สุ่มได้จากข้อ 1 โดยสุ่มมาร้อยละ 5 ของแต่ละโรงเรียนจากจำนวนอาจารย์ทั้งหมดในโรงเรียนนั้น ๆ ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งจะได้อัตราประชากรที่เป็นอาจารย์รวมทั้งหมด 283 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และ การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. สร้างแบบสอบถามขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบ
สอบถาม มีลักษณะเป็นการเลือกตอบ (Check list) โดยถามในเรื่องต่อไปนี้

- ก. เพศ
- ข. อายุ
- ค. วุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) สอบถามลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีโครงสร้าง
แบบสอบถามครอบคลุมลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

- ก. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ
- ข. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ
- ค. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open ended) สอบถาม
ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ข. การแก้ไขปรับปรุง

นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่าน วิจัย และให้ข้อเสนอแนะ
ทั้งในด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ในบางกรณีจะนำแบบสอบถามไปสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าความถี่และร้อยละ
2. ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารกับอาจารย์ใช้ค่าที (t - test)
4. คำถามแบบปลายเปิดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความจำเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึงความหมายของการบริหารการศึกษา งานบริหาร การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 เสนอวิธีการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ ตลอดจนขอเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

ภาคผนวก ประกอบด้วย หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย และประวัติการศึกษาของผู้วิจัย

ศูนย์ทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย